

PORTFOLIO

Blad van de Portfolio Vereniging

Correspondentie -adres en secretariaat :

Portfolio Vereniging
Postbus 69
2900 AB Capelle aan den IJssel

Public Domain diskettes bestellen door
overmaking van het juiste bedrag met
vermelding van de nummers van de ge-
wenste diskettes op girorekening
3658690 ten name van:
PORTFOLIO VERENIGING te
Capelle aan den IJssel

3 1/2" uitvoering	fl. 4,35	per stuk
5 1/4" uitvoering	fl. 3,15	per stuk

Telefoon : 010 - 4100573

prijzen zijn inclusief portokosten

VAN HET BESTUUR

Zo daar is dan weer ons nieuwe portfolio-blad. Gelukkig hebben we dit keer niet zo verschrikkelijk lang op het nieuwe blad te wachten als bij het vorige blad het geval was. Toch is de frequentie nog wel wat op te voeren indien de stroom aan kopij iets harder zou binnendruppelen / stromen. En dan is er natuurlijk nog een belangrijke bottleneck in de beschikbare tijd van onze bestuursleden om de klus te klaren uit het bergje kopij een toonbaar blad samen te stellen.

Een opmerkelijk feit is het teruglopen van ons ledental gedurende het laatste half - jaar. In het bestuur leeft het vermoeden dat heel wat leden op een ander speeltje overstappen en beraadt zich op het idee dergelijke nieuwe speeltjes bij de vereniging te betrekken. Dit zou echter heel wat voeten in aarde hebben gezien onze statuten die dan gewijzigd moeten worden etcetera. Wij hebben in dit blad voor u een uitgebreid stuk opgenomen over het Dertje/zusje van de portfolio, de Sharp-3000/3100 die eventueel ondersteund kan worden. Maar ook andere palmtopcomputers (zoals de in dit blad beschreven HP-Omnibook) behoren tot de mogelijkheden.

Kardinaal punt is of U leden het daarmee wel eens kunt zijn. Vandaar dat u in dit blad een kaart aantreft met daarop een aantal vragen die ons als bestuur een idee kunnen geven wat u van een dergelijke uitbreiding vindt. Een echte beslissing zal

dan vallen op een volgend jaar uit te schrijven algemene ledenvergadering. Wij willen u dus met klem verzoeken uw mening kenbaar te maken. Misschien is het ook belangrijk op deze plaats op te merken dat als u uw portfolio van de hand doet het leuk zou zijn de koper opmerkzaam te maken op de ondersteunende vereniging.

Hopelijk komt het ledental door dergelijke acties in een wat stabielere vaarwater, wat voor onze secretaris een hele geruststelling zal zijn. Hij heeft uitgerekend dat met het huidige tempo van "ontleding" (excusez le mot) wij bij blad 40 nog slechts het bestuur over zullen hebben als leden van de vereniging.

Ik geloof dat hij het daar psychisch een beetje moeilijk mee heeft zeker gezien het vele werk dat hij aan de vereniging heeft. Velen van u heeft hij uren aan de telefoon geassisteerd met de onmogelijkste problemen. Misschien is het leuk hem eens een kaartje te sturen waarin u hem een beetje opfleurt met de kreet dat u een "happy member" bent !!!

In dit nummer zult u bijdragen tegenkomen die het bestuur geweldig enthousiast hebben gemaakt. Hopelijk bevat het u in gelijke mate. Veel leesplezier toegewenst,

G.W. Schuurman.

Afscheid van de voorzitter van het eerste uur.

U heeft het in het vorige nummer reeds kunnen lezen, de voorzitter en mede-oprichter van onze vereniging heeft zijn taak neergelegd. Op de laatste algemene ledenvergadering had hij zijn vertrek al aangekondigd en nu tegen het einde van het jaar is dit een realiteit geworden.

Een oprecht woord van dank is zeer op zijn plaats. Lange tijd heeft Henri Kruithof zijn deel bijgedragen in de vorm van het bij elkaar houden en stimuleren van de bestuursleden alsook het vormgeven en spoorzoeken naar kopij voor weer een nieuw uit te brengen blad.

Wij mogen zeker stellen dat de voorzitter die van ons scheidt er een was met klasse. Wij zullen zijn "Vrienden laten wij ter zake komen" op de bestuursvergaderingen alsmede zijn gastvrijheid niet missen.

Gelukkig heeft Henri ons toegezegd dat hij zich zeker bij het reilen en zeilen van de vereniging betrokken blijft voelen en eventueel het bestuur ter zijde wil staan wanneer die een beroep willen doen op zijn Portfolio-kennis en -ervaring.

Namens het gehele bestuur,

De Nieuwe voorzitter.

Colofon

De Portfolio Vereniging is een strikt onafhankelijke vereniging van gebruikers van de Portfolio zakcomputer, opgericht bij notariële akte op 11 mei 1990 en ingeschreven in het verenigingsregister van de kamer van koophandel Zuid-Holland-Zuid onder nummer V324232

Het bestuur bestaat uit :

G.W. Schuurman, voorzitter
B.C.M. Lodders, secretaris
K. van Kasteren, penningmeester
E. de Rooij, technisch secretaris
R. van Dinter, PD software
H. Brinkman, lid
B. Lakmaker, lid

Adres Portfolio Vereniging

Postbus 69
2900 AB Capelle aan den IJssel
Telefoon 010 - 4100573

Postgiro 3658690

Het lidmaatschap van de
Portfolio Vereniging kost fl. 35,00
per jaar

De vereniging is ook te bereiken via het
Ster-BBS, telefoon 01880 - 40035
(300 t/m 14.400 baud)

De PortFolio II die er nooit kwam en er toch is.

Sommige verhalen uit de geschiedenis van de computers zijn het waard om voor het nageslacht vastgelegd te worden. Of ze nou precies helemaal waar zijn of niet, ze vormen prima materiaal voor legendes. Zo ook het verhaal over het ontstaan van 's wereld's eerste zak-PC en de opvolger die nooit meer kwam, maar er allang is.

De 'verwekkers' van de Portfolio waren destijds - het is alweer geschiedenis - stel ambitieuze en briljante Engelse jongens die een droom hadden: het maken van een apparaatje waarmee je allerlei heerlijks van de PC met je kon meenemen. Een zak-PC dus. En in tegenstelling tot de meeste dromende jongens, maakten zij deze droom nog waar ook. Met behulp van een invloedrijke Britse lord, een zaken-tycoon, werd een fabrikant gevonden die hun prototype wilde produceren. Dat was Atari, en de Portfolio was geboren: de eerste echte zak-PC ter wereld.

De Portfolio was - voor zijn tijd - werkelijk een briljant ontwerp.

Technisch gezien door zijn mogelijkheden in zo'n klein apparaat en ook nog eens heel bijzonder vormgegeven. Maar toen de Portfolio eenmaal gereed was en volop werd verkocht, de bedenkers de tijd hadden om van hun centjes te genieten, bedachten zij zoals dat hoort dat het nog beter moest kunnen. En na enige tijd ontstond Portfolio II, met al die dingen die ook wel prettig zouden zijn om erbij te hebben, zoals een beter toetsenbord, groter beeldscherm en meer

geheugen. Kortom, ze probeerden nu echt een complete PC zo klein te krijgen.

Dat lukte vrijwel en ook dit prototype werd ter productie aangeboden. De omstandigheden bij Atari waren echter ingrijpend veranderd en Atari zij 'nee' tegen de Portfolio II. Paniek. De nieuwe miljonairs hadden hun centjes voor een groot deel in het te verwachten nieuwe succes gestopt.....

Gelukkig was Sharp ook met een zak-PC bezig en wilde dat niet zo lukken. Het slot van het verhaal is dus dat de Portfolio II wel degelijk bestaat, alleen Sharp PC3000 heet.....

Benieuwd hoe de Sharp PCxxxx straks gaat heten?

Het eigenlijke nut van zak-PC's

Er is een categorie software, die - al langer bestaande voor bureau-PC's - bij zakcomputers pas echt tot zijn recht komt.

In feite is zulke software een schoolvoorbeeld van het specifieke nut van zakcomputers. Als dat tenminste DOS-PC's zijn.

Dat je in een zak-computer allerlei agenda achtige dingen kunt doen is wel bekend. Wat - bijvoorbeeld - een computer als de Sharp PC3000 of 3100 zo buitengewoon extra handig maakt, is de mogelijkheid om die PC-software daar te

gebruiken waar je er werkelijk wat aan hebt; onderweg. planner voor heel Europa en die draait ook.

We hebben het natuurlijk over allerlei soorten route- en reisplanners die de laatste tijd op de markt komen. Zo past de nieuwste versie van de bekende NS-reisplanner (seizoen 93/94) ook in de Sharp. De NS-reisplanner is zoals bekend een heel handig programma, veel handiger dan het spoorboekje. Het is een prachtig voorbeeld van werkelijke vooruitgang door computertechniek. Maar tot nu toe draaide het op de gewone PC, thuis dus, en daar heb je er niet zoveel aan.

NS-reisplanner wordt pas echt handig als je het ook onderweg kunt raadplegen, dat zal iedereen zich indenken. Met de Sharp kan dat nu. Je hebt een modern spoorboekje op zak, in je PC-tje, en onderweg de volgende verbinding opzoeken, of de kortste route, dat is per computer allemaal veel sneller en gemakkelijker dan met het 'papieren' spoorboekje.

Voor de automobilist bestaan verschillende auto-reisplanners. Een bekend programma is ALH-route van de lease-maatschappij 'Auto Lease Holland'. Dit is een handig en fraai pakket waarmee je de kortste route tussen twee plaatsen in Nederland kunt opvragen. En dat soort fraais. De route verschijnt zelfs op een kaartje.

Dit pakket, met toch geen geringe database, draait prima op de Sharp. Zelfs het kaartje van Nederland wordt redelijk goed op het Sharp-scherm getekend. Er is zo'n soortgelijke autoreis-

Een firma in Den Haag is dit jaar bezig met het uitbrengen van gecomputeriseerde plattegronden van de meeste Nederlandse steden. De eerste - van Den Haag - is uit en werkt op de Sharp. Ook hier is het grafische kaartje wonder boven wonder nog net goed te zien. Men kan op deze manier een adres localiseren en zien hoe men er het eenvoudigst naar toe kan rijden.

Met name deze toepassingen, het gebruik van informatie die men onderweg nodig heeft, maken duidelijk waarvoor je nu een zak-PC wel goed kunt gebruiken en een bureau-PC of notebook niet of minder. Een bureau PC kun je niet onderweg raadplegen, dat is duidelijk, maar ook een laptop of notebook is niet altijd onderweg snel te raadplegen. Afgezien van het gezeul met zo'n ding, het staat toch wat komisch wanneer je onderweg op straat stilstaat en een groot notebook openklapt. Zo'n dingetje dat je uit je zak of tasje plukt, dat is toch wat handiger.

Bij de Portfolio komt dat nog niet helemaal goed uit de verf, vooral door het kleinere geheugen en beeldscherm. Maar de Sharp, dankzij z'n volledig PC-zijn, geeft een goed voorbeeld van de mogelijkheden van een PC die je in je zak stopt.

We zullen in de nabije toekomst pas echt goed gaan begrijpen waarom zak-PC's heel "aparte" computers zijn met hun eigen aparte toepassingen.

ALLES DRAAIT

-
- SideKick v2
 - QuatroPro v3
 - Procomm+ v1.1
 - Norton Utilities v6
 - Microsoft Word v5.5
 - Cross Talk XVI v3.7

Wanneer de Sharp PC-3000 werkelijk een 'echte' PC is, betekent dit dat alle PC-software erop zou moeten draaien. Dat is ook zo. Alle standaard-PC-Software kan gewoon op de Sharp PC-3000 draaien. Dat geldt zelfs voor veel software die meer nodig heeft dan de 640 kb werkgeheugen van de standaard-DOS-PC. De Sharp (1Mb) heeft namelijk ook de mogelijkheid om een deel van het overschietend RAM-geheugen aan te wijzen als zgn 'extended memory'.

Er is een beperking. Software die alleen in de resolutie SVGA draait, kan natuurlijk niet werken op de Sharp. Net zomin als deze software het doet op andere PC's met een monitor die SVGA niet aankan, zal het op het LCD-beeldschermje (EGA) van de Sharp werken. Technisch was dat natuurlijk wel mogelijk geweest, alleen was dan het grote voordeel ten opzichte van de notebooks prijsgegeven: het zeer lage stroomverbruik. Het is ook de vraag of je zulke software onderweg werkelijk moet gebruiken. Het betreft immers meestal grote spellen, CAD-software, spreadsheets met geavanceerde grafische mogelijkheden, e.d. Maar verder draait 'alles'. Bijvoorbeeld de volgende bekende PC-programmatuur kan op de Sharp gebruikt worden:

- WordPerfect 5.1
- Letter Perfect
- Lotus 123 v2.2
- Lotus Works
- Microsoft Flightsimulator v4

Wat is het verschil ?

Specificaties

De (belangrijkste) bijzondere extra eigenschappen van de Sharp:

1. 'Full size' PC-beeldscherm. Dat wil zeggen 80 karakters op een regel bij 24 regels. Belangrijker verschil met de Portfolio is dat allerlei grafische afbeeldingen in PC-software het op de Sharp ook doen. M.a.w. die software die op de PF niet wilde draaien vanwege de grafische incompatibiliteit, doet het op de Sharp wel.
2. 'Echt' PC-toetsenbord (bijna): Het gaat niet om de kleine rubber toetsjes, maar om hard plastic kapjes van het formaat vingertop. Verder betreft het natuurlijk een compleet PC-querty toetsenbord.
3. Echte PC-XT(turbo) op 10 Mhz. D.w.z. 640 kb werkgeheugen i.p.v. 128k minus drive C. Boven de 640 Kb kan als 'extended memory' aangemerkt worden, of als extra geheugen voor opslag, of beide.
4. 1 of 2 (PC3000 of 3100) Mb Ram-geheugen (waarvan de eerdergenoemde 640 Kb als werkgeheugen).

5. Hogere DOS (3.3) wat ondermeer een nog groter deel van de PC-software binnen bereik brengt.

6. Je kunt er een diskdrive aanhangen, voor een heel vriendelijke prijs. De Sharp drives zijn zelfs iets goedkoper dan meestal voor notebooks. Er kunnen normale PC-floppen in van 3,5 inch (720 kb en 1,44 Mb).

7. Nederlandstalige installatie- en besturingssoftware.

8. Fatsoenlijke (mensvriendelijke) manager, waarmee men in principe de computer kan bedienen zonder al teveel kennis van DOS. Je zou de Sharp hierdoor zelfs als 'beginners-PC' kunnen gebruiken.

9. Seriele en parallelle poorten als ingebouwd (PC-standaard), zodat men geen extra kastjes hoeft te kopen en aan te hangen, maar gewoon met kabeltjes naar willekeurige printer, modem of andere PC kan (die kabeltjes kosten dan natuurlijk weer wel wat extra, vanwege de petieterige stekkertjes aan de Sharp-kant).

10. Standaard-geheugenkaartjes, die ook in andere zak-PC's en notebooks werken (uitwisselbaar). Dat is niet alleen handiger, en prettiger in de toekomst, ze zijn ook veel goedkoper. Bovendien zijn deze kaartjes (PCMCIA) in veel grotere formaten (128kb - 4Mb) te koop.

11. Ruimte voor 2 geheugenkaartjes. Het is dus feitelijk mogelijk om tot 8 Mb (plus de interne RAM) geheugenopslag in de Sharp te hebben.

12. Ingebouwd programma om met willekeurige andere PC te praten.

13. Centraal scherm met grote klok (van afstand leesbaar) en lijst van 'dingen die ik nog moet doen niet op een speciale tijd en datum'.

Wat hetzelfde is:

1. Het adresboek (maar overzichtelijker)
2. De agenda (idem, en dit scheelt een stuk)
3. De tekstverwerker (uitgebreider en natuurlijk 80*24)
4. De spreadsheet (meer kolommen tegelijk zichtbaar)
5. rekenmachine

De data-files van deze programma's zijn overigens identiek. Dat wil zeggen dat je zo je adressen-, agenda-, tekst- en rekenbestanden uit de Portfolio in de Sharp kunt inlezen, zonder aanpassingen.

Wat minder goed is - pfieuw, dat is er gelukkig ook nog -:

1. batterijen zijn veel sneller op. Doe je met een set bij de Portfolio vier weken, dan ben je er met de Sharp met twee weken doorheen. Dat is dan nog altijd veel langer dan bij elk ander verkrijgbaar notebook, die maar enkele uren speelduur heeft, maar het is toch een nadeel t.o.v. de Portfolio.

2. Verder werkt de Sharp niet met 'gewone' oplaadbare batterijen. Men kan wel de super-accuutjes van 1200 mAh gebruiken.

3. De Sharp is ietsje platter, maar net een centimetertje breder, waardoor deze niet zo gemakkelijk in iedere binnenzak past. In veel colbertjasjes gaat de Sharp niet binnenin, maar wel in de zijzakken. De Sharp is ook iets langer.

4. In de Portfolio zit een echt luidsprekertje, waarmee de telefoon te bedienen valt. Dat kan bij de Sharp niet.

De Speciale duurdere net-adapter is nodig, terwijl de Portfolio op van alles draait.

Zak-PC's zijn geen organizers

Zak-PC's hebben hun eigen toepassingsgebied. Het zijn computertjes die je voor speciale doeleinden gebruikt. Dat klinkt logisch, maar in de praktijk blijkt dat bij veel mensen niet bekend. Een veel voorkomend misverstand is dat je een zak-computer koopt als je een agenda wilt bijhouden. Nog vaker komt het voor dat men de voorkeur geeft aan een 'echte' laptop, of notebook omdat een zak-computer geen 'echte' PC zou zijn.

De veteranen onder de Portfolio-gebruikers weten wel beter: het geweldige voordeel van de Portfolio ten opzichte van de niet-PC's onder de zak-computers is nu juist dat de Portfolio wel een PC is. Weliswaar een beperkte, maar je kunt er PC-software opdraaien. En daar is een oceaan van, zoals de geregelde kopers van onze PD-floppen weten. Je kunt op de Portfolio van alles en nog wat doen, al is dat met enige beperkingen,

voornamelijk vanwege het beeldscherm dat geen PC-formaat heeft. En tegenover de beperkingen staat dan weer dat je de Portfolio moeiteloos altijd overal meeslept, omdat het machien klein en licht is en bovendien op een paar penlights weken blijft spelen. Er blijken toch nog Portfolio-bezitters te zijn die dit juweeltje uitsluitend als agenda gebruiken. Als zakagenda alleen is de PF misschien weer wat te zwaar uitgevoerd. Daar is niks mis mee, zolang dat bewuste keuze is. Maar een redelijk grote groep nieuwkomers blijkt niet te weten dat er nog veel meer mogelijk is. Hoe dan ook, het is misschien nuttig een en ander nog eens op een rijtje te zetten. Daarom de volgende toelichting:

1. Er zijn zakcomputertjes voor agenda-werk. Die heten 'organizers'. Ze voldoen uitstekend als je niet meer dan een of twee dozijn adressen, telefoonnummers en afspraken hoeft te bewaren. Ze bieden onmiskenbaar voordeel t.o.v. een 'gewone' papieren agenda vanwege de grotere terugvind-mogelijkheden en het niet ieder jaar opnieuw hoeven vernieuwen van de agenda. Ze zijn vanaf een paar tientjes tot vele honderden guldens te koop. Dat laatste is zonde geld, koop dan een:

2. Zak-PC's zijn er wanneer je tientallen of honderden adressen onderweg nodig hebt, en afspraken, berekeningen, prijs-calcuities, notities en dergelijke. Zak-PC's draaien met een of andere DOS, meestal 1.2, zoals de Portfolio, 3.3 of hoger. De jaargang is overigens slechts in enkele gevallen van belang, maar voor de meeste mensen niet.

3. Er zijn ook zak-PC's die niet onder DOS draaien. Men dient de aanschaf daarvan terdege te overwegen, want ze zijn niet altijd eenvoudig op PC's aan te sluiten, maar vooral zijn de mogelijkheden beperkter en duurder.

4. Je hebt zak-PC's in ruwweg twee soorten: die je in je borstzak stopt (soort kloeki brillakoker) en die je in de jaszak stopt, zoals de Portfolio. De brillakoker-computertjes, zoals Psion, HP95 & 100, zijn ook echte PC's, alleen kun je er beter (uit een grote PC) ingevoerde gegevens in nazoeken, dan in opslaan. Voor het invoeren zijn de toetsenbordjes wat aan de kleine kant. De andere zak-PC's zijn die waarop je nog wel redelijk kunt invoeren. De Portfolio hoort daar onmiskenbaar bij. Alhoewel het toetsenbord niet uit 'PC'-toetsen bestaat, gaat het intikken toch redelijk vlot door de geniale vondst van de scharniertjes onderaan de toetsjes. Hierdoor sla je wat minder gauw mis dan op bijvoorbeeld een calculator met 'wiebel'toetsjes. Andere zak-PC's waarop je nog vlotter kunt tikken - eigenlijk nauwelijks minder dan op menige notebook - zijn de Sharp PC3000, PC3100 de Poquet, de Palmstar & Tidalwave en dergelijke.

De laatste categorie gaat vermoedelijk de beste toekomst tegemoet en het is leuk te beseffen dat de Portfolio de allereerste in zijn soort was: een nieuw soort computer. Het zal nog wel een jaartje of wat duren voordat iedereen begrijpt wat het belang van deze nieuwe soort computertjes is, maar tenslotte heeft het ook bijna tien jaar geduurd voordat de meeste mensen begrepen wat nu het nut van een PC eigenlijk wel en niet is.

In ieder geval begint men nu al aardig door te krijgen dat de aanschaf van een laptop of notebook lang niet altijd verstandig is: je neemt deze vaak maar niet mee - vanwege die op den duur toch zware 2,5 kg - en, erger nog, je bent meestal na een uurtje of wat uitgecomputerd omdat ze eerst weer eens aan het stopcontact moeten.

Reactie blad 10

Om te voorkomen dat ik opgezadeld wordt met vragen waar ik geen antwoord op heb even het volgende. In blad 10 stond dat ondergetekende de specialist is op het gebied van file-transfer. Deze opmerking dient behoorlijk gerelativeerd te worden.

Iets waar ik zeker geen verstand van heb is de Appel-Macintosh. Ik kan u daar dan ook niet mee helpen.

vriendelijke groet Kurt

Te koop :

Atari Portfolio met:

Ramkaart 64 KB

Parallele interface met kabel en software

Netstroom adapter

alles als nieuw

Prijs fl. 375,—

Telefoon 070-3971033

PORT IN DE PRAKTIJK

In blad nummer 9 noemde ik al even dat ik nog eens zou gaan stoeien met ZEXE91. Dat werd voor een paar weken terug weer actueel na een telefonisch contact met Dutch Connection.

Degene die ik daar gesproken heb wist mij te vertellen dat je daarmee zelfinpakkende en uitpakkende programma's maakt. Dat moet je dan wel op een PC doen en daarna het 'nieuwe' programma op de PORT zetten. Dat moest ik proberen. Programma opgezocht en met de PC aan de slag. Allereerst moest het modemprogramma aterm220 eraan geloven. Orgineel is dit 28k en na de 'behandeling' 18k! (alstublieft-dank u wel) en het werkt nog steeds prima.

Tijdens het opstarten merk je geen vertraging voor het uitpakken en omgekeerd ook niet bij het weer inpakken. Ja, toen was even het hek van de dam. Alle programma's die ik gebruik, moesten er aan geloven. Zelfs het kleinste WordPerfect 1.0 wat ik heb, ging er aan, van 56k terug naar 33k. En dat scheelt als je 'maar' een 128k kaartje hebt. Op deze manier kon ik toch mooi weer flink wat ruimte maken. Overigens gebruik ik DP niet op de PORT omdat ik het venster niet kleiner dan 28 regels en 80 karakters kan maken. Je mist dan statusinformatie. Ik werk dus gewoon met de 'built-in' editor, u allen wel bekend.

Ik heb ook de MACRO uitgeprobeerd maar dat werkt bij mij voor geen meter. Hoe je een macro moet maken is niet aangegeven.

Wat ik dus ook probeerde, njente uitvoering. Mocht iemand dit wel gebruiken, schrijf dan eens een gebruikers-

vriendelijke handleiding; bekend. Wat ook jammer is, is dat je niet met een HOOK de grafiek in de tekst kunt zetten, maar dat zal liggen aan de mode (grafisch en tekst).

Eenzelfde HOOK zou ook prachtig zijn om de grafiek van FUNCTIO in de tekst te zetten. En nu hoor ik alweer geluiden als, dan heb je een ander programma nodig of, dat moet je dan op de PC doen (die ik thuis niet heb) maar waarom zouden we de functionaliteit van de PORT niet willen verbeteren, daar waar dat nog kan. Ik onderken daarbij wel een probleempje. De software moet niet te groot worden, zelfs niet als je een 512 KB kaartje aan boord hebt en al helemaal niet als je het met een 128kb kaartje moet doen.

Op de PORTFOLIO-DAG ben ik weer heel wat aan de weet gekomen. Het probleem wat ik had met plaatjes in de tekst moet je, wel op een omslachtige manier, doen met PGCAP (PD7). Deze maakt van de afbeelding op het scherm een file. Dit kun je dan weer nabewerken met CV. Met dat programma kun je er dan een .wpg bestand van maken en dan kun je de tekening (schermafdruk) in WordPerfect of DrawPerfect opvragen in een tekst of direkt printen. U ziet, zowaar een hele opgave, dus moet de tekening of grafiek echt wel iets bijzonders zijn. Dan hebben we het deze dag ook gehad over een "cursus" MS-DOS voor de PORT.

Ik heb toegezegd mij daar eens over te beraden en wat informatie, lessen zo u wilt, te maken en daarbij wat voorbeelden wat je er mee zou kunnen.

Daarnaast zal ik ook wat "lessen" maken

voor het gebruik van de interne programma's. Dit alles op beginnersnivo. Ikzelf gebruik al zo'n 15 jaar computers maar de PORT nog maar een jaar maar wel met tevredenheid. U hoort daar nog wel meer van. Houd dus deze rubriek in de gaten!

Tot de volgende PORT.
Henry Brinkman.

Fractals op de Portfolio

Voor liefhebbers van grafische programma's volgen hier twee listings voor het genereren van fractals op de portfolio. Hiervoor heeft u nodig:

- A:** Een standaard Portfolio.
- B:** Een RAM memory Card om listings weg te kunnen schrijven (steeds weer overnieuw intikken is een vervelende klus).
- C:** Het programma Portfolio Basic (PB4) van Atari (bij voorkeur op de RAM-card).

U moet er wel rekening mee houden dat de pixelverhouding (240 x 64 pxs) op het grafische scherm (screen 1) van de Portfolio voor dit soort programma's niet zo gunstig is. Daarom tekent het programma bij b.v. de tweede listing, genereren van het Mandelbrot, eerst ca. 2,5 cm een zwart scherm.

Niet de moed verliezen, of denken dat er iets mis is, het duurt ca. 5 minuten voor het Mandelbrot verschijnt.

Bij listing 2 wordt het Mandelbrot geschreven vanaf een horizontale middellijn naar boven en naar beneden. Dit gebeurt lijn voor lijn, van links naar rechts. Bij elke lijn die getekend wordt, en dit geldt uiteindelijk ook voor het hele

plaatje, is weer vanaf de middellijn gerekend de onder- en de bovenhelft symmetrisch.

Aanbevolen wordt om de netadaptor te gebruiken; of in ieder geval verse batterijen. Het duurt wel twintig minuten om e.e.a. op het scherm te krijgen. Het zijn en blijven zgn. chaosberekeningen waarbij een iteratie (herhaling van de berekening) een grote rol speelt.

Hoe groter de iteratie gekozen wordt, hoe gedetailleerder de tekening. Maar aangezien de Portfolio een klein schermpje heeft hoeft de iteratie niet erg groot gekozen worden. Ook geldt: hoe groter de iteratie, hoe meer tijd het programma vergt (de Portfolio is niet zo'n snelle computer).

Als eerste: de listing voor het genereren van een zgn. Draakkromme en in dit geval met een rechte hoek (listing 1).

Deze Draakkromme staat als illustratie in het boek 'Jurassic Park' van Michael Crichton, en wel om de toename van de chaos in het verhaal zichtbaar te maken. Deze kromme staat als hoofdstukscheiding bij de derde cyclus (Nederlandse uitgave: pag. 97).

De tweede listing is voor het genereren van het Mandelbrot, zie hierboven.

Tik de listings op uw Portfolio in en run.

W. Monshouwer.

Listing 1

Draakkromme met rechte hoek.

10 REM*** Draakkromme met rechte hoek. ***

20 REM*** Naam: DRAAK.PBS ***

Adressen uitwisseling

Hierbij willen wij er nog eens op wijzen dat zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de schrijvers van artikeltjes er slechts de naam van de auteur genoemd zal worden onder deze stukjes.

Niets houdt u tegen hierbij uw telefoonnummer en/of adres te laten zetten. Wij zullen dit alleen pas doen als u dit duidelijk aan ons meldt.

De redactie.

Te koop :

Atari Portfolio
2 x Ramkaart 128 KB
Chess kaart
PC-Carddrive
Parallele interface
256 KB memory expander
Robuust samsonite reistasje
Alles als nieuw incl. originele software
handleidingen en verpakkingen
Prijs fl. 1100,—
Telefoon 05419-93231

Te koop :

Atari Portfolio
64 KB Ramkaart
Parallele interface incl. kabel en software
Alles als nieuw
Prijs t.e.a.b.
telefoon 02154-13741
09.00-17.00 uur vragen naar
Egene Leeman
telefoon 02205-3101 na 19.00 uur

```
30 REM*** Hoek (a) d.m.v. PI/2 ***
40 SCREEN 1:CLS
50 p=6
60 h=2^(p/4):a=PI/2
70 b=PI-a:s=0
80 FOR n=1 TO 2^p:m=n
90 LINE(85,50)-(85,49-2*h)
100 IF m-(2*INT(m/2))=0 THEN m=n/
    2:GOTO 110
110 IF m-(4*INT(m/4))=1 THEN d=1
120 IF m-(4*INT(m/4))>1 THEN d=-1
130 s=(s+d):FOR j=1 TO 2*h:i=j/2
140 x=x+i*SIN(s*b)
150 y=y+i*COS(s*b)
160 PSET(85-x,50+y)
170 NEXT j:NEXT n
180 GET a$:END
```

Listing 2

```
10 REM*** Mandelbrot Fractal op de PF
    ***
20 REM*** Naam: MANDEL.PBS ***
30 SCREEN 1:CLS
40 p1=-5:p2=-3:p3=3:p4=3
50 n1=80:n2=INT(.833*n1*(p4-p2)/(p3-
    p1))
60 FOR i=-n1 TO n1
70 a=((n1-i)*p1+(n1+i)*p3)/(2*n1)
80 FOR j=0 TO n2
90 b=((n2-j)*p2+(n2+j)*p4)/(2*n2)
100 x=a:y=b
110 FOR k=1 TO 25
120 z=x:x=x*x-y*y+a
130 y=2*y*z+b
140 IF x*x+y*y > 16 THEN GOTO 160
150 NEXT k
160 PSET(80+i,32-j),k:PSET(80+i, 32+j)
    ,k
170 NEXT j:NEXT i
180 GET a$:END
```

FEESTMAAND-AANBIEDINGEN

De best uitontwikkelde zak-PC van dit moment en bovendien heel goed te gebruiken als kleine notebook, de Portfolio-opvolger, van dezelfde uitvinders van 's werelds allereerste echte (DOS)zak-PC, Slim (software ingebouwd), Snel(turbo XT), mooi (London School of Design) en licht: 6 ons met maar liefst 2 megabyte internegeheugen, DOS3.3, 80 koloms beeldscherm, 2 PCMCIA-sleuven, etc.

de Sharp PC3100

Speciale aanbieding alleen voor PFV-leden (geldig tot 31 december, onder voorbehoud)
f 699,- (ex)

We verkopen natuurlijk ook andere zak-computers, de H&P, Portfolio, Palmstar, etc., en organizers. Maar voor wie een notebook zoekt die nog net in je zak past, of in een zijvak van je koffer zonder dat je halve koffer ermee volzit, en die het nog steeds doet als je 's avonds thuiskomt en geen stopcontact tegenkwam om te tanken, voor die mensen ligt de Sharp PC3000 het meest voor de hand. Men stapt VAN DE PORTFOLIO moeiteloos over: Tekst- en programma-files UIT DE PC kunnen gewoon op de Sharp gebruikt worden. En andersom natuurlijk, de concept- notitie die in trein of vliegtuig snel even is vervaardigd, kan zonder verder gedoe naar de PC, bijvoorbeeld in Wordperfect. Je zou zelfs op de Sharp in Wordperfect kunnen blijven werken. Er zit wel een 'echt' PC- -toetsen-bordje, 1 of 2 Mb geheugen en een 'echt' PC-beeldschermje aan de Sharp. En een 'echte' DOS'. Alle PC-software draait er dus op. En 'echte' PC-interfaces al ingebouwd, en.....etc.etc. Voor wie een mini-noteboekje zoekt, geeft de Sharp PC-serie op dit moment nog steeds het meeste waar voor zijn geld. Heeft u echter onderweg alleen maar op te zoeken, en niet noemenswaardig in te tikken, vraag dan eens naar de H&P vestzak-PC-tjes. Heeft u onderweg toch wel een snellere PC nodig, ook dat kan tegenwoordig op mini-notebook-formaat (80386). Informeer eerst eens even bij ons. En bedenk: als u al ergens in een PC-winkel zo'n zak-PC koopt, kunt u daar dan straks ook met vragen terecht? En met problemen? En voor wat kleine hulp? En voor toebehoren?

Voor de Sharp (en voor andere zak-PC's) hebben wij een keur van accessoires. Zoals hoog-vermogen oplaadbare batterijen, gewone batterijen van hoge kwaliteit extra voordelig, knoopcellen, opladers, aansteker-netvoedingen, PCMCIA-geheugenkaartjes (het goedkoopste adres), NS-spoorboekje, kabeltjes, verloopstukjes, etc.

DUTCH CONNECTION zak-PC's

Hendrik Ido Ambacht.

Tel. 01858 -13259 / 20727 [fax]

postbus 362, 3340 AJ.

**Bel of schrijf voor meer informatie, of maak een afspraak voor demonstratie.
Vraag naar onze sensationeel voordelige prijzen voor de Portfolio-onderdelen.**

U kunt al onze artikelen

TELEFONISCH BESTELLEN

01858 -13259 fax 20727

U heeft volledige garantie (niet goed, ander apparaat) gedurende een week, mits u het geleverde artikel schoon, in onbeschadigde staat en in de oorspronkelijke verpakking terugzendt. Voor later optredende defecten van fabriekswege, krijgt u de gebruikelijke garantie gedurende de aan het artikel gebonden termijn.

- || Stuur mij meer informatie over:
- || Neem mij op in uw klantenbestand.
- || Stuur mij de volgende artikelen:

1
2
3
4

- || onder rembours
- || ik betaal vooruit via Amro 48.87.17.256 of giro 4148954.

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Tel.:

Bij betaling vooruit dient u bij te tellen:

f 3,50 - f 5,50 bij bestellingen tot honderd gulden aan verzendkosten (PTT, onverzekerd)

f 7,50 bij bestellingen boven honderd gulden aan verzend- en verzeker-kosten (NPD, verzekerd).

Bij verrekening onder rembours betaalt u altijd f 16,50 aan verzend-, verzeker- en rembours-kosten

Zenden of faxen aan:

DUTCH CONNECTION

pb 362 3340 AJ Hendrik Ido Ambacht.

Auto kosten

geval dan denkt dos dat het twee com-
mando's geeft.

Eigenlijk wilde ik een artikel schrijven om de PD met betrekking tot aandelen toe te lichten. Maar ik heb besloten tot een opstapje vooraf. Straks laat ik zien hoe een reeks batch-files te maken, die ervoor zorgen dat wanneer u na [au] de kilometer stand opgeeft, de getankte liters kosten en datum, voor u een grafiek samenstelt, die het verbruik laat zien van uw auto.

Wat hebt u daarvoor nodig ?

1. - een portfolio
2. - ram ruimte ter grootte van 12 kb
3. - pd programma fake.com
4. - pd programma graphio.com

Het programmaatje fake.com waarvan gebruik gemaakt wordt, vindt u op een van de eerste pd diskettes. Het programma zet de tekens die in asci of ansi code of tussen "" worden opgegeven in het keyboardgeheugen. Hierdoor kunt u in dos b.v. in een batch-file een reeks tekens meegeven, waarvan de PF denkt dat u ze op dat moment typt. Dit maakt het mogelijk de opdracht automatisch door te laten lopen, ook als u inmiddels in een toepassingsprogramma bent beland.

Maak een rekenblad aan met de naam au.wks; zet in de cellen a1 t/m a36 een 0; ga terug naar dos; copieer de programma's fake.com en graphio.exe naar uw portfolio; laad de editor; zet de "wordwrap" op "off" (onder f1); typ de volgende regel zeer nauwkeurig over, en let er daarbij op dat alles op een regel blijft. Het is belangrijk om door de word-wrapinstelling op off te houden dat alles op een regel blijft. Is dat namelijk niet het

```
fake "app/w" 13 @59 "flau" 13 @71
@59 "wdr"
13 @59 "ga37" 13 "%2" @77 "%1"
@77 "%3" @77
"%4" 13 27 "Y" "au2" 13
```

Sla deze regel op door F1 files save-as au.bat te typen. De betekenis van het geheel vind u overigens in een van de eerste clubbladen. Een enkeling herkent wellicht de ansi/asci-stuurcodes van enter=13, esc=27 of F1=@59
U blijft in de editor en wist de regel met ctrl-L. Vervolgens typt u het volgende:

```
fake "app/w" 13 @59 "flau.wks" 13 @59
"ga37"
13 13 "/" @72 @77 @80 "-" @72 @77
")*100"
13 @71 27 "Y" "au3" 13
```

Sla deze regel op via F1 F S au2.bat. U blijft in de editor, en gaat met de cursor op de tweede @ staan. Dan wist u de rest van de regel met ctrl-E. Vervolgens typt u het volgende.

```
fake "app/w" 13 @59 "flau" 13 @71
@61 "m"
@59 "ga37" 13 @61 "s" @71 27
"graphio" 13
```

Sla deze regel op met F1 F S au3.bat
Verlaat de editor met Esc. Verlaat eventueel het atarimenu en de filemanager met Esc (+D).
Typ wanneer u de volgende keer tankt onder dos de volgende reeks [au] de kilometer stand , de getankte liters

kosten en datum tekens gescheiden door een spatie. Om fout meldingen van het rekenblad te voorkomen moet u dat als volgt doen

au 34678.3 34.8 45.00 10.23

KM Ltr Fl Mnd.Dag

Gebruik geen komma's, letters of twee maal een punt de spreadsheet accepteert dat niet.

U ziet de portfllo zijn best doen, tot hij stopt bij het beginscherm van graphio, u drukt eenmaal enter en een grafiek verschijnt, druk nogmaals enter en u bent weer in dos. Wilt u direct de grafiek zien dan moet u 13 toevoegen aan het einde van au3.bat. au3.bat is overigens ook te gebruiken als u alleen wilt zien hoe het verbruik was.

Lukt het allemaal niet, en komt u er na herhaaldelijk proberen niet uit. Doe dan als volgt

1. kijk of de batch-files op een regel staan
2. druk de batch files af met het dos com
mando [type au.bat >prn] (de printer moet wel aanstaan) en herhaal dat ook voor de andere bat-files, doe dit ook met uw autoexec.bat, en tot slot met [type dir >prn]
3. of schrijf de batch-files nauwkeurig over op 5mm ruitjes papier
4. stop het samen met een gefrankeerde envelop in een andere envelop en stuur het naar:

Kurt van Kasteren, Synagogepad 2,
3861 KZ Nijkerk,
vermeld eventueel ook uw telefoonnum-
mer.

Succes.

In de meeste programmeertalen zijn slechts de meest elementaire wiskundige functies gedefinieerd. De programmeur wordt geacht de overige functies maar te herleiden van deze "basisfuncties" mocht dat nodig zijn. Dat is vaak omslachtig en niet voor een ieder even eenvoudig. Dit is voor mij aanleiding geweest om deze bibliotheek te schrijven. (Voornamelijk omdat ik zelf te lui was om iedere keer "het wiel weer opnieuw uit te vinden", bovendien vergat ik telkens weer in welk boek die afleiding voor die ene functie stond).

De meest gangbare wiskundige functies zijn in deze unit verwerkt en aldus oproepbaar in elk Turbo Pascal 6.0 programma.

Deze unit is zowel voor de PC als voor de Atari Portfolio bruikbaar. In de unit zit bijvoorbeeld een inverse cosinus of een LOG functie en nog veel meer om op te noemen. De goniometriefuncties in de unit werken in graden, en NIET in radia-
len wat gebruikelijk is.

Bij het programma zit een file met alle functies in de unit en hun wijze van aanroepen. Mochten er wensen zijn met opmerkingen of aanmerkingen over deze software, dan hoor ik dat graag.

Bart Veldhuis.
020 - 6913314

n.b. In Portfolio Basic 4.0 van Sjoerd Spoelstra zit helaas geen vierkantwortel. Maar dat is op te lossen met: $x^{(1/2)}$.
Verder: is de Log(x)-functie eigenlijk de

LN(x)-functie. De Log(x) kun je dan verkrijgen met: Log(x)/Log(10).

Verder niets dan lof over dit machtige stukje software!

Te koop gevraagd :

Portfolio met toebehoren

P. de Leth

telefoon 075 - 702464

PORTFOLIO BEGINNERS CURSUS

Lang is erover gesproken nog langer over gedacht maar nu gaat het dan toch werkelijkheid worden, de

PORTFOLIO-BEGINNERS-CURSUS.

Het begon allemaal met de vragen van onze leden op de eerste portfolio-dag inmiddels al weer twee-en-een-halfjaar geleden. "De handleiding is voor een beginner echt abracadabra" was de veel geuite klacht. Er was dus al een duidelijke roep om uitleg op beginnersniveau. Ook de laatste algemene vergadering maakte dat weer duidelijk. Er werd zelfs gesteld dat de bestuursleden veel te moeilijke stukjes schreven waardoor het blad alleen voor vergesvorderden te lezen zou zijn.

Hoewel wij hopen inmiddels onze schrijfstijl te hebben gecorrigeerd teneinde het allemaal wat simpeler te houden, menen wij toch dat het belangrijk is om leden die dit betreft, naar een wat hoger niveau te brengen.

Om tegemoet te komen aan de behoefte die er binnen onze vereniging bestaat, gaat ons kersverse bestuurslid de heer

Brinkman daarom een schriftelijke cursus portfoliogebruik geven.

In de volgende nummers van het blad zullen steeds enige pagina's worden gereserveerd voor zijn educatieve inspanningen.

Zoiets is voor hem natuurlijk het leukst als hij van u zoveel mogelijk suggesties krijgt over welke zaken u aan bod zouwt willen laten komen. En ook zal hij erg blij zijn met uw reactie op het gebodene.

Door op deze wijze een wisselwerking tot stand te brengen tussen docent (dat is hij beroepsmatig ook) en cursisten (wij allemaal dus) zal dit cursus-project zeker een succes worden.

Het bestuur.

Wish List

Grafiek Programma

Naar aanleiding van de opmerking van Henry Brinkman in het laatste verenigingsblad (no. 10) heb ik, als bijdrage aan de Wish List, het grafiekenprogramma GrafiekMaker (GM.exe) geschreven. Het programma, met bijbehorende handleiding, staat PD-diskette 18. Misschien is het programma iets te groot geworden voor de PF: 24 KB. Ik vind echter de functionaliteit die het nu heeft een minimum, maar wellicht denkt een ander daar anders over.

Ik heb de nodige problemen gehad bij het schrijven van een arceringenroutine (zie handleiding). Als iemand een betere voor mij heeft, graag!

Mochten er problemen of vragen zijn over

het programma neem dan even contact met mij op. Ik hoop dat zijn oproep net zoveel effect heeft gehad op andere portfolio programmeurs dan op mij, zodat er nu uit verschillende grafiekenprogramma's gekozen kan worden.

Overigens staan er op deze PD-diskette nog een tweetal andere programma's van ondergetekende n.l. een grafische fileviewer *.PGC en een print hulpprogramma *.PGF waarmee ook plaatjes geprint kunnen worden. Het programma GRAPHICS is in staat elk grafisch scherm van de PF te printen. Deze laatste gebruik ik wel eens bij de portfolio Pocket planner. Met GRAPHICS kunnen dus ook de afbeeldingen van FUNCTIO, die Henry in zijn artikel noemt, geprint worden.

Arold Brand.

Simpel modemgebruik

Veel portfolio-gebruikers blijken nog eens wat te willen horen over hoe toch met het portfolio-modem om te gaan.

Wel het op de portfolio aansluiten van het modem gaat op dezelfde wijze als bijvoorbeeld een parallelle poort aansluiten dus daarbij mogen we geen problemen vooronderstellen.

Dan moet het modem nog op het telefoonnet worden aangesloten. Ik moet eerlijk bekennen dat het werken met de akoestische koppelaar mij niet zo bevalt. Tijdens het communiceren komen er bij mij af en toe van die rare tekens op het scherm tussendoor die misschien wel zijn toe te schrijven aan de ongetwijfeld prachtige binaire trillers van mijn

kanariepiet.

Dus werk ik liever met het bijgeleverde stekkertje. Even tussen de telefoonstekker en de wandcontactdoos geschoven en de andere kant in het daarvoor bestemde gaatje in het modem gestopt.

Dan is het een kwestie van software op een RAM-kaartje hebben en deze software gebruiken. Mij bevalt de meegeleverde HERMES-software prima. Ik gebruik de Engelse versie omdat de Nederlandse versie bij mij niet wil starten. Ik heb dit 28825 Kb grote programma op een 32 KB kaartje gezet dat ik niet veel meer gebruikte omdat ik een grotere had aangeschaft. Ook heb ik het programma hernoemd van ATENG.EXE in AT.EXE dat scheeft weer drie letters intypen bij het starten van het programma.

Omdat ik het modem tweedehands op de kop heb getikt ben ik niet in het bezit van een handleiding. Dus werd het omgaan met het HERMES programma een zoektochtje.

Al snel kwam ik erachter dat het mogelijk is een lijst te maken met daarin namen en bijbehorende telefoonnummers van te bellen bulletin boards of videotex diensten. Deze telefoonlijst moet als naam hebben: HERMES.NRS en is eenvoudig te maken door in de Portfolio-editor een naam in te tikken, gevolgd door een komma. Dan direct vervolgen met het telefoonnummer gevolgd door een spatie en dan een F of een V.

De F ingeval gebruik gemaakt wordt van een Bulletin Board System (BBS), en een V ingeval van een Videotex dienst.

Bij het telefoonnummer hoeft geen

scheiding meer te worden gemaakt tussen mogelijkheden:

het netnummer en het abonneenummer.

Regels met een naam, telefoonnummer V/F moeten van elkaar worden gescheiden door een blanco regel die gemaakt wordt met een "enter".

VOORBEELD

Ster bbs,0188040035 F of
Videotex,067400 V

Bewaren doet u uiteraard onder de naam
HERMES.NRS.

Voor we gaan starten met het maken van een verbinding met het voor iedereen toegankelijke Ster BBS waar onze vereniging gastvrijheid van geniet, meld ik nog even dat gebruik maken van het modem nogal wat vergt van onze drie penlitterbatterijen zodat het de voorkeur verdient gebruik te maken van een netstroom adapter.

Start het ATERM programma op door ATERM in te tikken. (U begrijpt dat ik slechts AT intik). Op het scherm meldt het communicatieprogramma zich netjes als het HERMES MODUM. (Als u het modem tenminste netjes aan de portfolio heeft vastgeklikt. Anders krijgt u de melding dat het modem niet is aangesloten). Er zijn nu drie mogelijkheden die gekozen kunnen worden door de betreffende functietoetsen te beroeren. Fn 2 en Fn 3 geven een aantal combinaties met de ALT-toets waarvan we gebruik kunnen maken als we eenmaal een verbinding hebben opgebouwd. Fn 1 is de toetscombinatie die we nu moeten hebben. Er komt een scherm voor met een aantal

Invoer telefoonnummer:

Hier kunt u handmatig een nummer intoetsen gevolgd door een V of een F al naar gelang met wat voor tegenpartij u wilt communiceren. Ook kunt u door het nummer vooraf te laten gaan door een T of een P kiezen voor Toonkiezen of Pulskiezen. (Bij wat oudere telefooncentrales kan het zijn dat toonkiezen nog niet werkt en dan heeft u nog het Pulskiezen achter de hand).

Telefoonlijstje:

Hier wordt het lijstje getoont dat zich op het A: schijfje (waar ook het HERMES-programma staat) bevindt.

Disconnect line (Lijn verbreken): spreekt voor zich.

General settings (Algemene instellingen): Hier kunnen een aantal waarden worden ingesteld die we voor het moment even buiten beschouwing zullen laten in de wetenschap dat voor de verbinding die we nu als voorbeeld zullen maken de standaardwaarden accoord zijn.

Send/Receive menu (Zend- en ontvang-menu)
Dit wordt een volgende keer behandeld.

Exit to Dos. (Verlaat programma en ga naar DOS)

Wij bouwen een verbinding op met het STER BBS door te kiezen voor de tweede mogelijkheid binnen dit menu. We gaan op de regel staan met onze cur-

sor (dat knipperkaartje) en drukken op enter.

Nu zal het modem mits het een kiestoon heeft gekregen van het telefoonnet beginnen met het nummer te kiezen. Dat maakt een interessant geluid zeg!

Na een tijdje komt er een berichtje in het scherm: CONNECT en dan schuift er van alles over het scherm en denk je dat de boel op hol slaat. (Dit komt omdat het BBS zijn tekst verstuurt met regels van tachtig kolommen terwijl ons arme schermpje er maar veertig kwijt kan. Voeg daarbij onze 8 regels zicht op de vijftienvintig die er per scherm door het BBS verstuurd worden en je hebt brusselse kermis.

Zelf heb ik de portfolio middels het setup-programma ingesteld op tracked-PC waardoor het schermvenster de cursor op het grotere PC-scherm blijft volgen. Als je wilt weten wat er op het niet getoonde deel van het PC-scherm staat dan kun je met PG-up en PG-down daar naar toe gaan.

U kunt het BBS ingaan door als inlog-codewoord (logon-id) het woord "NEW" in te tikken. Hierop wordt u toegelaten in deze elektronische wereld zij het met beperkte rechten.

Hopelijk is het u met deze uitleg gelukt om een verbinding tot stand te brengen tussen uw portfolio en een BBS.

Een volgende keer zal ik ingaan op het maken van een verbinding met een collega-portfolio-gebruiker en het verzenden van files.

G.W. Schuurman.

Ik heb de PF in gebruik als agenda, adresboek, tekstverwerker en navigator op de Nederlandse vaarwegen. De meeste vaarwegen staan vermeld in een aparte file met evt waterdiepten, bruggen, sluizen, doorvaarthoogte brug-gen en openingstijden. Verder een file met aanroeprequentie sluizen en bruggen t.b.v. het marifoon-verkeer. Heel belangrijk zijn de gegevens m.b.t. de veiligheid op het water zoals uitzendtijden weersverwachting en stormwaarschuwing via de marifoon en radio met frequentie en uitzendtijden. En "last but not least" een eenvoudig navigatieprogramma voor koers en verheidberekening (= afstand). Dit programma is speciaal geschreven voor de vaart op het IJsselmeer en de Wadden.

B.v.: U vaart op het IJsselmeer ter hoogte van het paard van Marken (= eiland Marken). U wilt naar Naarden, wat is nu de te varen koers om daar ook te komen. We laden nu het programma en voeren de coördinaten in en krijgen dan de te varen koers en verheid te zien.

Beginpunt: 522600N 050700E (Het paard van Marken)

Eindpunt : 521700N 050700E (Naarden)

Koers: 180.0 graden

Afstand: 9.0 mijlen

Het bovenstaand programma is 9088 bytes groot en na verkregen toestemming van de auteur wordt het toegevoegd aan de Public Domain van de vereniging.

Bert Lakmaker.

Inmiddels is voornoemde toestemming verkregen en is dit programma verkrijgbaar op PD-disk 18.

Dilemma

Uitbreiding van de vereniging ???

Zoals in het eerste artikel van dit blad al is aangeroerd buigt het bestuur zich over de vraag hoe de vereniging levensvatbaar te houden.

Zal atari de portfolio blijven ondersteunen en als het antwoord ontkennend is, wordt de pfv dan juist belangrijker voor de leden of zal ze als een nachtkarsje uitdoven?

Is het zinnig om de aandacht over meerdere apparaten te spreiden zodat er ook meer te melden valt in het blad of zal deze spreiding de portfolio uit de aandacht doen verdwijnen en de kern van het ledenbestand doen besluiten af te haken?

Geef u ons alstublieft uw suggesties want als bestuur weten wij niet wat wijsheid is in deze vragen.

Het bestuur.

Filetransfer

In blad 10 las u een uitgebreide beschrijving van het FT programma van atari. Op de PD vindt u het programma `ftmenu11.exe` ook dit programma verdient uw aandacht.

Zet de portfolio in server mode (setup filetransfer server) sluit de parallelle poort aan. Copieer het programma `ftmenu11` van de pd discette naar uw c drive. Stop een willekeurige pd-diskette in uw pc, en typ onder dos eerst a: en vervolgens `ftmenu11`.

Krijgt u een foutmelding dan staat het programma `ftmenu11` waarschijnlijk niet in een van de subdirectorisch uit het path (zie manual). Het programma is menu gestuurd en wijst u uit zichzelf de weg.

De PF is "waiting for connection". U hebt "ftmenu11" getypt. Nu maakt u de keuze uit transmit/zenden; recive/ontvangen; of kiest een andere directory als uitgangspunt (door `ftmenu11` in het "path" te plaatsen, en vanaf a: (of B:) te starten hoeft dat nu niet") en Quit stoppen.

U zet het oplichtende blokje op transmit (u werkt tenslotte op de pc en wilt vandaar uit zenden) en drukt op enter. U ziet links de directory van de diskette. U verplaatst de lichte balk met de pijltjes naar de file (of subdirectory) en u ziet rechts de geselecteerde files verschijnen. Drukt u tenslotte op esc, dan vraagt de pc of u de geselecteerde files wilt verzenden of wilt stoppen zonder verzending. Daarna komt u weer in menu 1 en door Quit te selecteren bent u weer in dos.

Overigens wanneer u nog niet beschikt over een parallelle verbinding, kunt u natuurlijk via het clubblad altijd een oproep om hulp plaatsen, om toch een leuk/nuttig programmaatje te kunnen gebruiken. Onder het motto we zijn op de wereld om elkaar te helpen niet waar.

Kurt van Kasteren

Kascommissie

Kolom (5) DEC / COUNTER

Kolom (6) ZERO / COUNTER

De werving onder onze leden heeft opgeleverd wat wij ervan verwacht hadden.

“Onze leden vielen over elkaar heen om in de kascommissie plaats te mogen nemen”. Het is geworden de heer W.A.G. Monshouwer uit Haarlem.

De heer Monshouwer heeft al eens eerder in de kascommissie van een vereniging gezeten, dus met hem hebben wij een goede vervanging binnengehaald voor de heer Lakmaker die nu als redactielid in het bestuur werkzaam is.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	1	q	a	z	q
2	2	w	s	x	w
3	3	e	d	c	e
4	4	r	f	v	r
5	5	t	g	b	t
6	6	y	h	n	y
7	7	u	j	m	u
8	8	i	k	,	i
9	9	o	l	.	o
0	0	p	;	/	p

Het Bestuur.

PD-DISK 15 Stopwatch

Dit Stopwatch programma is klein en simpel opgezet. Het is dus uitermate geschikt voor het gebruik op de Portfolio. U kunt dan ook beschikken over 10 Stopwatches die gelijktijdig op het scherm te zien zijn.

Elke Stopwatch kan onafhankelijk van een andere Stopwatch dienen als een teller. Ook kan bij elk van de Stopwatches de waarde worden vermeerderd of worden verminderd, door de door u opgegeven waarde in te voeren.

En natuurlijk kan ook iedere teller weer op nul worden gezet.

De toetsen die u kunt gebruiken zijn:

Kolom (1) WATCH

Kolom (2) START—STOP

Kolom (3) PAUSE / RESET

Kolom (4) INC / COUNTER

Om terug te keren naar een Stopwatch drukt u op het nummer van de teller die u wilt gaan gebruiken.

Te gebruiken als een teller:

Druk op de inc/dec toets om de waarde te vermeerderen of te verminderen.

Op het scherm verschijnen 10 Stopwatches met een secondenaanduiding, de datum en de huidige tijd. Het programma bestaat uit twee files en wel:

STOPWATCH.DOC is 672 bytes

STOPWATCH.EXE is 5474 bytes

Mijn conclusie over Stopwatch is, dat het een klein programma is waardoor het dus uitstekend geschikt is voor de Portfolio.

De hele secondenaanduiding is wat minder fraai. Toch zijn de 10 tellers onafhankelijk van elkaar te gebruiken en te wijzigen, en dit samen met de tijd en de datum in beeld gebracht is mooi.

Dit geheel is dus goed voor een SPORTOFOLIO gebruiker.

Richard van Dinter

Nieuwe vinding: wonder-oplader laadt ook 'gewone' batterijen weer

Opzienbarende innovatieve verbetering van batterij-technologie zal verstrekken gevolgen hebben in de praktische (consumenten) electronica

In dit blad heeft al eens gestaan hoe ongelooflijk veel batterijen in Nederland elk jaar op de vuilnishoop belanden. Vooral met de explosieve toename van kleine electronische consumenten-hulp-middelen (als bijvoorbeeld onze zakcomputers) is ook het gebruik van 'meeneemstroom' ontploft. Een walkman of CDman vreten gauw ieder uur drie batterijen. Afgezien van de kosten van al die batterijen, voor een zakcomputer tussen de twee- en acht-honderd gulden, per jaar, betekent het een enorme verspilling van grondstoffen en vaak (cadmium-berg) ook een aanzienlijke milieuvervuiling.

Daarom richten de inspanningen van de fabrikanten van deze kleine electronica zich nu meer en meer op het verbeteren (verminderen) van de energiebehoefte. Iedere generatie notebook is weer zuiniger. Niettemin blijft de stroombehoefte groot en daarom wordt ook door accu- en batterij-fabrikanten alles geprobeerd om batterijen zowel krachtiger te maken, als aan een langere levensduur te helpen. Philips patenteerde enkele jaren geleden een bijzonder soort batterij, vooral bestaande uit nikkel en waterstof, waarmee verrassende vorderingen gemaakt zijn. Deze inmiddels al een jaar op de markt zijnde batterij (van een andere fabrikant) laat zich niet alleen honderden malen opladen, de batterij heeft ook een veel groter vermogen dan de ons welbekende

oplaadbare batterijen, als bijvoorbeeld de nicad's.

Deze nikkel-hydride accutjes (penlight-batterijtjes) hebben een iets hogere werkspanning als de 'normale' oplaadbare AA-tjes, hetgeen ze beter bruikbaar maakt in zak-computers. Maar bovendien hebben ze meer dan het dubbele vermogen: 1200 milli-Ampere i.p.v. 500 a 600.

Je doet er dus langer mee. Dat is prettiger voor de portemonnee. Deze batterijtjes kosten momenteel ongeveer 15 gulden per stuk. Voor een zakcomputer betekent het met twee setjes van drie en een ladertje ongeveer 115 gulden voor een paar jaar zorgeloos batterijgebruik, een heel verschil met de 800 gulden die menige zakcomputer met gewone batterijen kost. Bovendien is dat al veel prettiger voor het milieu: minder batterij-gebruik en geen cadmium meer. De huidige batterijproducenten zijn er niet dol op, en deze accutjes krijgen dan ook opvallend weinig aandacht.

Niettemin blijft er ook met deze nieuwe mogelijkheid nog wel wat te wensen. Zo is het vermogen van deze nieuwe nikkel-hydride-accu's nog altijd niet dat van gewone, niet-oplaadbare batterijen (>2000 mAh). En voor sommige doeleinden, bijvoorbeeld het gebruik van een zak-computer met floppy drive of modem, zou je soms wel wensen over wat meer vermogen te beschikken.

En daar is nu een voorlopig goede oplossing voor in zicht. Een Engels bedrijf komt binnenkort op de markt met een oplader voor gewone batterijen. Volgens het bedrijf is het mogelijk om gewone batterijen met een zeer uitgekiende reeks stroomstootjes toch weer flink op te laden, zonder dat de batterijen ontploffen. Het is natuurlijk in strijd met alles wat ons tijdens de lessen natuurkunde of electronica geleerd is, maar het schijnt te werken:

Er zijn inmiddels gerenomeerde testrapporten over langdurig gebruik zonder geplof. Deze echte doorbraak zal binnenkort in ons land worden geïntroduceerd. Een volgende keer meer over de specificaties.

(Bron: Dutch Connection)

Besturen met de Portfolio

Dat de portfolio een veelzijdig apparaat is wist u vast al, doch bent u ooit wel eens op het idee gekomen om dingen ermee te besturen? Nee, dan volgt nu een verhaaltje over hoe u dat voor elkaar kunt krijgen.

Het idee stamt uit de Commodore 64 tijd, daarin zat een "Userpoort" die een achttal aansluitingen bezat, die ieder met een "poke" opdracht als "in" of als "uit"gang geschakeld konden worden. Met een tweede "poke" kon dan de waarde van iedere aansluiting "hoog" of "laag" gemaakt worden. En zo konden robotjes, modelbouw treintafels en vele andere dingen met de computer bestuurd worden.

In mijn eigen geval werden er middels een stuurskast 8 groepen met lampen mee aan- en uitgeschakeld, waarmee de meest gekke disco-effecten te voorschijn kwamen.

De Parallel interface van de portfolio bezit over dezelfde (en eigenlijk zelfs iets meer) van eerder genoemde eigenschappen van de "userpoort" van de C64. Doch de om dit te besturen in Basic is ietwat lastiger. In GWBASIC bestaat er een "Out" commando voor, maar omdat de Portfolio een chronisch gebrek aan geheugenruimte heeft (behalve dan de 640kB bezitters) heeft de maker van de Portfolio Basic Sjoerd Spoelstra, deze en enkele andere commando's daar niet ingeschreven. In overleg met hem, heeft hij daarvoor het volgende stukje geschreven waarmee drie machinetaal programma's kunnen worden aangeroepen. Ze worden in een stukje geheugen ge"POKE"ed dat normaal een buffer is voor Filenamen. Als je in een BASIC programma dus een keer het commando FILE\$ gebruikt hebt, moet je daarna niet vergeten om weer GOSUB 1000 te doen, anders gaat het mis.

CALL test% kijkt of er inderdaad een parallelpoort aangesloten is.

CALL rst% reset de parallelpoort interface, wat in het begin een keer moet gebeuren.

CALL out% is een vervanger voor de BASIC instructie OUT.
POORT.BAS

1 REM Poort Test

10 GOSUB 1000

30 CALL test%

40 IF PEEK(rs%)=0 THEN PRINT "

```

"Geen peripheral aangesloten":END
45 IF PEEK(rs%+1)<2 THEN PRINT
"Geen parallel poort aanwezig":END
50 CALL rst%
100 CLS
110 PRINT "Looplicht"
120 PRINT:PRINT:PRINT"Linker
    Shift= sneller"
130 PRINT "Rechter Shift= Langzamer"
200 w%=5
210 a%=1:FOR i%=0 TO 7
220 GOSUB 2000
230 FOR j%=0 TO w%
240 GOSUB 3000
250 IF (t% AND 1)>0 THEN IF
    w%<255 THEN w%=w%+1
260 IF (t% AND 2)>0 THEN IF w%>0
    THEN w%=w%-1
270 NEXT j%
280 a%=a%*2:NEXT i%
290 GOTO 210
999 END
1000 REM INPOKEN VAN
    MACHINETAAL
1005 DFSEG SEG:FOR i%=$0 TO $75
1010 READ a%
1020 POKE i%,a%
1030 NEXT i%
1040 test%=$60:rs%=$5c:rst%=$68
1050 out%=$6F:dt%=$73:prt%=$70
1060 IF PEEK($196B)=$C3 THEN
    POKE $196B,CB
1100 DATA $B4,$1A
1101 DATA $CD,$61
1102 DATA $A3,$5C,$00
1103 DATA $CB
1104 DATA $BA,$7B,$80
1105 DATA $B0,$89
1106 DATA $EE
1107 DATA $CB
1108 DATA $BA,$78,$80
1109 DATA $B0,$10
1110 DATA $EE
1111 DATA $CB
2000 REM OUT ROUTINE
2010 DFSEG SEG
2020 POKE dt%,a%
2030 CALL OUT%
2040 RETURN
3000 REM LEES TOETSEN
3010 DFSEG 0
3020 T%=PEEK($0417)
3030 RETURN

```

Opmerkingen ;

regel 1060 is alleen nodig bij de eerste versie van PB4.COM (*) regel 3000 e.v. laat zien hoe je in een lopend programma toch wat toetsenbord-input kunt halen, alleen de shift's, control en alt toets zijn uit te lezen.

(*) Uit de laatste versie van PB4.COM en PBRUN.COM (29-7-92 2:48p) zijn een aantal bugs verwijderd. Indien u prijs stelt op deze update kunt u alleen met de originele (LEGALE) diskette terecht bij de Technische Dienst van de Computershop Utrecht, waarna de nieuwe PB4.COM op uw Portfolio gezet kan worden.

De "bugs"; 3/19/91 error 12 > 12h in main_FOR

3/25/91 stack probleem for/next
 3/29/91 random error > 127
 5/12/91 ON_ERROR fix
 5/22/91 TIME\$ & DATE\$ fix
 8/28/91 check on DOS function
 40

MEMORY ERROR in CHKROOM

10/26/91 niet-geDIM de arrays
 geven de foutmelding
 longint/real array
 omwisseling
 11/15/91 LINE INPUT tot 254
 chars

PRINTER ERROR veranderd
2/1/92 Name .. as error
17/6/92 LOF functie
7/29/92 FarRet bij CALL

besturen. Maar daarmee is nog niet
geëxperimenteerd mijnerzijds. Deze
worden door het commando
CALL rst% wel "uit" (laag) gezet.

De aansluitingen van de Portfolio Parallel
Interface zijn hieronder weergegeven;

Port	Bit	Dir	Pin	Benaming
807A	..x.....	In	Pin 10	Acknowledge
807A	...x....	In	Pin 11	Busy
807A	x	In	Pin 12	Paper End
807A	x.	In	Pin 13	Select
807A	...x....	In	Pin 15	Error
8079	x	Out	Pin 1	Strobe
8079	x.	Out	Pin 14	Auto Feed
8079	x..	Out	Pin 16	Initialize
Printer				
8079	...x....	Out	Pin 17	Select Input
8078	x	I/O	Pin 2	Data 0
8078	x.	I/O	Pin 3	Data 1
8078	x..	I/O	Pin 4	Data 2
8078	x...	I/O	Pin 5	Data 3
8078	...x....	I/O	Pin 6	Data 4
8078	..x.....	I/O	Pin 7	Data 5
8078	.x.....	I/O	Pin 8	Data 6
8078	x.....	I/O	Pin 9	Data 7

Hierbij moet worden vermeld dat de
poorten 8079 en 807A niet compatibel
zijn met de vergelijkbare poorten van een
PC parallelpoort.

Met bovengenoemde BASIC listing
kunnen we de acht DATA bits besturen.
Daarin is nog geen rekening gehouden
met de overige vier uitgangen of de vijf
ingangen die ons nog ter beschikking
staan. Hiervoor zal het een en ander in
het BASIC programma moeten worden
gewijzigd om ook deze te kunnen

Veel plezier en programmeer ze.

Volgende keer; 32 kanalen in 128 stapjes
analoog uitsturen.

*Wij zeggen bovenstaande auteur hartelijk
dank, en verzoeken of hij zich bekend wil
maken bij het secretariaat. Eerlijkheids-
halve moeten we wel zeggen dat dit een
behoorlijk technisch stukje is geworden.
Uw voorzitter / eindredacteur snapt er
dus ook helemaal niets van. Kunt u
misschien nog iets vertellen over de
benodigde hardware?*

Boekenbonnen voor :

De volgende personen hebben een
boekenbon thuisgestuurd gekregen

D. Tromp
T. Kok
B. Veldhuis
W. Monshouwer
A. Brand

Het spreekt voor zich dat als u kosten
hebt gemaakt voor het schrijven van een
stukje kopij, de vereniging u dit graag
vergoedt. U dient dan wel even een
declaratie in te dienen bij de penning-
meester. De beoordeling of iets voor
uitbetaling in aanmerking komt blijft ten
alle tijden een zaak voor het bestuur.
Mochten de kosten aanzienlijk zijn, dan
graag even overleg vooraf.

Het bestuur.

Nieuwe PD-schijf

(PD-18)

met daarop:

GM	Grafiekmaker als beschreven in dit blad
PGV	Portfolio grafiek viewer
GRAPHICS	Printmogelijkheden voor graphics
MATHUTIL	Als beschreven in dit blad
AGENDAPF	Agenda programma
DRHUGO	Tekenprogramma voor portfolio
XDRIVE	Update programma voor Data-Becker ramkaarten van 256 en 512 KB
VIEW	Portfolioviewer op desktop PC met VGA-scherm
ACSIM	Lineaire elektronischecircuit tester
AQUA	Navigatie-programma voor op het water

Deze diskette is te bestellen door overmaking van fl. 4,35 voor een 3 1/2" of fl. 3,15 voor een 5 1/4" op girorekening 3658690 t.n.v. Portfolio Vereniging te Capelle aan den IJssel

Ondernemers / Entrepreneurs roert U!

Verkondigt aan alle leden wat u in uw bedrijf/beroep of hobby met de portfolio uitspookt en strijk op die boekenbon benevens die belangrijke eeuwige roem. Geldt ook voor Agrariers, burgers en buitenlui!

Het bestuur rekent op uw kopij!

Wish-list

Een nieuw WISH :

Hoe een beveiligingssysteem aan te sturen met de Portfolio, en hoe lampjes hardwarematig aan - en uit te schakelen ?

Gaarne uw reactie met eventueel een schema voor de hardware naar het secretariaat van de

PORTFOLIO VERENIGING

Waar blijven uw wensen

geachte leden !!

De H&P Omnibook 300

Een juweeltje van nieuwe notebook-technologie.

Hij begon duur, de HP Omnibook, zo rond de 3300 gulden ex BTW voor een kale uitvoering, bij de lancering in augustus. Hij is nu een stuk goedkoper, we hebben hem bij een welbekende leverancier al aangetroffen voor diezelfde prijs maar met een dure 40 megabyte extra (t.w.v. f 1400). Het blijft niet goedkoop en er worden dan ook niet zo heel veel van verkocht, vermoedelijk door de zware concurrentie van notebooks met harddisken in de f 1800-f2300 prijsklasse. Maar toch valt het eigenlijk wel weer mee, als je ziet hoeveel notebook je voor dat geld krijgt: Met DOS en Windows ingebouwd, met MS Word for Windows, en bovendien ook nog eens met Excel, de combinatie spreadsheet & database. En dan behalve de gebruikelijke agenda-software natuurlijk een H&P calculator, en ingebouwde muis.

Je hebt dus in feite voor dat geld een zeer lichte en zeer draagbare computer waarmee 99 procent van alle PC-toepassingen volgens de nieuwste standards gedaan kunnen worden. Kortom een kleinere notebook, ongeveer 80 procent van een velletje A4 en echt licht, ongeveer 1,2 kg. Maar dat is allemaal niet waar het eigenlijk om gaat, niet dat wat de H&P machine onderscheidt van alle andere notebooks en laptops van dit moment. De Omnibook is zijn tijd vooruit, de eerste van een nieuwe generatie: De H&P Omnibook is de eerste draagbare computer die groter is dan een zak-PC en die toch de magische grens van één dag heeft doorbroken. Daarmee slaat deze machine eindelijk een brug over het gapende, brede ravijn tussen de zak-PC's en de notebooks.

Die magische grens houdt in dat je met een draagbare computer 's morgens de deur uitgaat, en 's avonds moet kunnen wekeren, zonder dat je onderweg stroomproblemen had omdat er geen stopcontact te vinden was. Veel potentiële kopers van kleine draagbare computers geloven tevoren niet zo in die magische grens, die door de reguliere computerwereld zorgvuldig buiten beschouwing gelaten wordt. Toch is het de grootste oorzaak van veel spijt en ellende onder kopers van draagbare computers: de fabrikanten overdrijven de gebruiksduur zonder stopcontact altijd ruimschoots, de kopers denken dat ze aan een paar uurtjes wel genoeg hebben. Totdat men na een paar maanden tot de bevinding komt dat de dure draagbare computer niet echt praktisch is onderweg, dat het ding telkens 'leeg' is als je hem het hardste nodig hebt, dat je niet zorgeloos de hele lieve

dag kunt werken zonder stopcontact. En dat kan met de Omnibook wel.

De Omnibook doet het gegarandeerd langer dan tien uur op een set versgeladen batterijen. Daar moeten echter wel offers voor gebracht worden. Het is b.v. een notebook zonder floppy drive of harddisk. Het hoeft niet, maar je kunt wel een miniscuul harddiskje aan boord brengen ter grootte van een halve centimeter dikke credit-kaart. Maar zelfs zo'n heel klein apparaatje, het top-punt van miniaturisering, kost al veel teveel stroom. Het brengt de Omnibook onmiddellijk weer aan de andere kant van de magische eendags-grens. En dan is het weer een gewone, iets mooiere en lichtere, notebook. Dat hoeft niet, je kunt heel goed zonder HD, maar dan zul je PCMCIA-kaartjes moeten aanschaffen. Ook dat is een aspect van het gebruik van draagbare computers dat in de reguliere burgerlijke computer-pers zorgvuldig onbehandeld blijft: de werkelijke noodzaak voor grote opslag-geheugens. De standaardopvatting bij het huidige computerpubliek is dat je niet zonder een harddisk kunt en dat 40 of 60 megabyte aan de zeer krappe kant is. Dat moge enigszins gelden voor gewone kantoor-PC's, voor een draagbare computer is dat vaak onzin. Dat wil zeggen, er is natuurlijk een speciale categorie mensen die werkelijk onderweg een reusachtige database van honderden megabytes nodig heeft, of administratieve gegevens van vele tientallen megabytes. Maar het overgrote deel van de gebruikers heeft dat nooit nodig. "O, maar op mijn PC heb ik een harddisk van 120 Mb en die zit tot de nok vol," is een veelgehoorde kreet. Maar zit daar niet heel veel 'gekregen' software op die

nooit wordt gebruikt? En spelletjes? Wat heb je nu werkelijk onderweg nodig? Je hebt al een goede tekstverwerker, spreadsheet en database ingebouwd hebt? Je hebt voornamelijk opslag nodig van onderweg te produceren data. In dat opzicht is het volgende wellicht verhelderend: Geen mens is in staat om binnen acht uur vol-continu tikken meer dan enkele tientallen kilobytes aan tekst te produceren.

Je kunt dus met een opslag-geheugen van 128kB meestal de dag wel doorkomen. En een PCMCIA-kaartje van die grootte kost ongeveer 175 gulden. Deze kaartjes, PCMCIA is definitief de standaard geworden in de computerwereld (Atari heeft met de Portfolio-kaartjes dus helaas misgegokt) worden snel goedkoper. Ze zijn uiterst betrouwbaar, veel sneller en minder kwetsbaar dan een floppy drive, gebruiken veel minder - en dan nog eigen - stroom dan een HD. Het zijn beslist de harddiskjes van de nabije toekomst. Ze zijn redelijk betaalbaar aan het worden tot ongeveer 2000 kilobyte.

Voor de opslag van grotere hoeveelheden data zijn ze te duur, alhoewel het wel mogelijk is. Maar er is een speciale variant van de PCMCIA-kaartjes, de zogenaamde 'Flash-kaartjes' die bij grotere geheugens wel betaalbaar worden (10 of 20 mb). Die zijn niet zo snel te beschrijven, maar wel snel te lezen.

Voor mensen die grotere hoeveelheden data onderweg moeten raadplegen, wordt dat de oplossing.

Een ander offer bij de H&P Omnibook is het beeldscherm. Het is een goed leesbaar zwart-wit LCD-beeldscherm, maar het heeft niet zo'n hoge resolutie (VGA) en het is niet verlicht. Met name dat laatste

vinden sommigen een bezwaar. Dat is het natuurlijk ook en precies daarom worden de meeste nieuwe notebooks tegenwoordig met 'backlite' uitgebracht. En dat zijn nu precies - behalve de harddisk - de twee redenen waarom die in de praktijk niet goed bruikbaar zijn: een hoge resolutie betekent veel pixels aansturen. Dat kost extra stroom. Kleur kost nog meer stroom. En licht maken is zoals bekend helemaal een van de minst rendabele vormen van energie-overdracht. Anders gezegd, iedere elektrische verlichting kost handenvol stroom.

Het moet onwaarschijnlijk worden geacht dat dit de komende paar jaar veel zal verbeteren. Het vermogen van oplaadbare batterijen, of accu's, zal nog iets verder toenemen met enkele tientallen procenten zelfs. De zuinigheid van beeldschermpjes zal ook nog iets toenemen. Maar niet genoeg voorlopig, om aan de andere kant van de magische eendags-grens te komen. Voor wie werkelijk langere tijd onderweg met een computer wilde werken, was er tot voor kort maar een mogelijkheid: een zak-PC.

Daar komt nu de H&P Omnibook bij. Natuurlijk blijft die wel als bezwaar houden dat de machine weer groter en zwaarder is dan een zak-PC. Maar het verschil is nu iets meer een kwestie van smaak, dan van noodzaak.

(Bron: Dutch Connection)

Te koop gevraagd:

512 KB ramkaart

Telefoon 01858 - 13259

